

solud vilde sende ham til en daarlig Mester. Det maa dog være i vedkommende Mand's velforstaaede Interesse over for Lærlingen, hvis Omfjerg er ham betroet, at sørge for, at denne faar en saa god og fylldig Uddannelse, som paa nogen Maade muligt. Hvad vilde det ærede Medlem overhovedet sige, dersom Landbruget fandt paa, at ingen for Fremtiden maatte uddanne en Mand til Vandvæsen, undtagen han var Landbrugs-kandidat? Landbruget er ogsaa et meget vigtigt Fag, ikke mindst i vore Dage; der stilles til at være Landbruger Krav paa meget stor Dygtighed og Omfjagt. Men naar det ærede Medlem i det hele vil fremstille Sagen som en meget usthylbig Sag, tror jeg ikke, at den er slet saa usthylbig, som den blev fremstillet af det ærede Medlem. Han udtalte ganske vist, at Haandværkerne her i Landet ikke ere realtionære; det tror jeg heller ikke om dem. Det ærede Medlem udtalte, at Haandværkerne ikke have til Hensigt at strue Udviklingen tilbage til de gamle Lavforhold osv. Jeg har den samme Opfattelse af Haandværkerne som det ærede Medlem, men her er ikke Spørgsmaal om, hvad Haandværkerne mene, men om, hvad der staar i det foreliggende Lovforslag, og Forslaget har sat tvungne Fagprøver i nøje Forbindelse med Lav og Korporationer. Det kan ikke nytte noget, at man indfører tvungne Fagprøver, naar man ikke vil give nogle Begunstigelser til Gengæld derved, og det er jo ogsaa Meningen med Lovforslagets 7de Kapitel, idet man vil oprette Lav og Korporationer, hvorved man ikke blot vil tvinge Mestrene til at være Medlemmer af disse Lav og Korporationer, men i det hele taget vil tvinge alle Haandværkere til at yde Bidrag dertil, og man vil derved skaffe de Haandværkere, der i Fremtiden afslægge Fagprøver, Begunstigelser, som de ikke have i Kraft af den nuværende Næringslovgivning. Jeg kan ikke forlige mig med den Tanke, at man her skulde tvinge Folk til at melde sig ind i Lav og Korporationer, naar de ikke selv føle, at de have Fordel deraf, lige saa lidt som jeg kan tænke mig, at det skulde være korrekt ad Lovgivningens Vej at tvinge Folk til at yde Bidrag til Lav og Foreninger, naar de ikke selv tro, at de have nogen Fordel af at være Medlem af og at yde frivillige Bidrag til dem. Hvad vilde den ærede Rigsdagsmand sige, dersom Agrarforeningen fandt paa, at i Fremtiden skulde alle Jordbrugere tvinges til ikke blot at være Medlemmer af Agrarforeningen, men ogsaa til at yde Bidrag dertil? Det vilde være en høist aparte Bestemmelse at gennemføre. Jeg ved ikke, om en Ordning som den, den sidste ærede Taler

antvarede, kan gennemføres saaledes, at man kunde overlade det til Købstæderne i deres Bedtægter at bestemme, hvorvidt de for vedkommende Købstadsreds' Vedkommende vilde have tvungne Fagprøver som Betingelse for at nedsætte sig som næringsdrivende i vedkommende Købstad. Hvorvidt dette kan gennemføres, skal jeg derfor ikke indlade mig paa, men jeg er enig med den ærede Taler i, at tvungne Fagprøver vilde absolut møde bestemt Modstand for Landets Vedkommende; thi vedtog man ved Lov at indføre tvungne Fagprøver, vilde jo i Fremtiden ikke en eneste Haandværker paa Landet kunne antage Lærlinge, eftersom der næppe er mange Haandværkere paa Landet, ja, maaste slet ingen, der i Øjeblikket have afslagt frivillige Fagprøver. Det skal jeg nu ikke komme ind paa, men i hvert Fald kunde det let føre til, at en Mand paa Landet, som vil have sin Søn oplært som Haandværker, tvinges til at sende ham ind til Byen for at faa ham uddannet i et Haandværk, og det tror jeg ikke, at Landboerne med nogen stor Tilfredshed ville se. Det ærede Medlem mente, at det skulde være til Bestyttelse for Haandværket, at man indførte tvungne Fagprøver. Nu var der saa mange Justere, der nedsatte sig, og det var til Glæde for Haandværkerstanden i det hele taget. Jeg tror nu ikke, at det med Sikkerhed kan siges, at Haandværkerstanden er gaaet tilbage siden 1857. Før 1857, da vi havde de gamle Lav og Korporationer, var der sikkert mange daarlige Haandværkere, ligesom der ogsaa kan findes mindre gode Haandværkere nu, og det vil ikke blive et Haar bedre derved, at man indfører tvungne Fagprøver. Det er ikke det, der skaber Haandværket, at der er fri Konkurrence; jeg tror snarere, det er Hensynet til Publikum, der er Skyld i, at man laver daarlige Ting der, hvor man godt kunde lave bedre Ting. Naar en Smedler eller Fabrikant laver daarlige Borde og Stole for at kunne afføtte dem til billig Pris, er det, fordi der er Efterspørgsel efter billige Ting; var der ikke det, antager jeg ikke, de vilde kunne konkurrere med bedre Varer. Jeg tror derfor, at en af de væsentligste Hindringer for Lovens Gennemførelse er, at man stadig gør Krav paa de tvungne Fagprøver. Dpgiver man ikke det, vil det være vanstelig at opnaa Enighed om Loven i denne Sal. Jeg skal ogsaa minde om, at de Landhaandværkere, som i sin Tid vare indsatte af den højtærede Regering i Kommissionen, vare alle mod tvungne Fagprøver.

Et andet Spørgsmaal, der ogsaa har